

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus Aliqui De Examine Conscientiæ Generali Quotidiano Secundum Doctrinam S. P. N. Ignatii In Libello Exercitiorum

Palma, Luis de la

Coloniae, 1701

Caput 1. De doctrina S. P. N. circa hanc materiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51909](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51909)

TRACTATUS II.

De Materiâ Examinis Generalis quotidiani.

CAPUT I.

*De Doctrinâ S. P. N. circa hanc
materiam.*

MAteriam dicimus, quidquid hic
examinandum venit: omnes
scilicet actiones liberas & humanas,
bonitatis & malitiæ, meriti & demeriti,
præmii & poenæ capaces. Executiendæ enim sunt actiones omnes, si-
vè bonæ sint, si vè malæ. Malas ex-
cutimus, ad correctionem, & dolorem:
bonas autem, ad gratiarum actionem,
ad bonitatis accretionem, ad macula-
rum quarundam absterfionem, quæ
plerumque se ingerunt. *Verebar om-
nia*

nia opera mea, inquit Job, (a) sciens
 quod non parceres delinquenti. Tot
 tanta præclara opera Job peragebat
 quotidie, quæ Gregorius ad hunc tex-
 tum enumerat: (b) „ Quid ergò, in-
 „ quit, vir sanctus sua opera verba-
 „ tur, qui illa semper exhibuit, et
 „ quibus placari Deus ergà iniquitates
 „ solet? Quid ergò est, quod mira-
 „ opera faciens, hæc ipsa etiam ver-
 „ tur pavens, cum dicit; Verebar o-
 „ mnia opera mea? Nisi quod in sanctis
 „ viri actibus verbisque colligimus, ut
 „ si placere Deo veraciter cupimus,
 „ postquam perversa subegimus, ipsa
 „ in nobis etiam benè gesta timeamus.
 Sed quoniam Examen bonorum ope-
 rum solummodò instituitur, ut dispi-
 ciamus, an illa omni vacent malitiis:
 dici potest ex vero, hoc exercitium
 non aliud continere, quam inquisitionem
 in culpas. De inquisitionis hu-
 jus materia fusius disserit sanctus pater
 in principio sui libelli. Textum ejus
 hic damus.

EXA-

(a) Job. 9. 28. (b) 9. moral. 25.

EXAMEN CONSCIENTIÆ

GENERALE.

Ad Purgationem animæ, & ad
peccatorum confessionem
utilissimum.

Pro comperto ponitur, triplex incide-
re homini cogitationum genus: unum
ex proprio surgens motu ipsius hominis;
reliqua vero duo extrinsecus advenientia,
ex boni scilicet vel mali spiritus sugge-
stione.

DE COGITATIONE.

Duobus modis elicitur meritum ex malâ
cogitatione in materiâ peccati mortalis,
de quâ hic sermo est. Primo, quando
suggeritur de patrando mortali crimine
cogitatio, sed ea confestim repugnando
vincitur. Secundo, quando pravæ istius-
modi suggestioni semel ac iterum repulsa,
& subinde nihilominus revertenti, con-
tinuè

a) scientiæ

Tot a

erageba

unc tex

rgo, in

vereba

uit, ex

quitates

od mira

m vere

rebar o

in sancti

mus, ut

pimus,

is, ipsa

neamus

n ope

dispi

ualitâ

rcitium

uifitio

is hu

s pater

m ejus

EXA-

al. 25.

tinuè resistit homo, donec penitus expugnatur. Quod quidem victoriæ genus merito alterum antecellit.

Peccat autem leviter aliquis, seu venialiter, quando in subortâ peccati mortalis cogitatione aliquantulum moratur, quasi auscultando: vel quando aliquando obiter sensus delectatione afficitur: vel in eâ retundendâ se exhibet negligentem. Mortale vero peccatum per cogitationem duobus modis admittitur. Primo, quando cogitationi peccati præbetur quicumque ratione assensus. Secundo quando peccatum illud opere completur: idque gravius est priore, ex tribus causis. Videlicet, ob maiorem temporis decursum: ob actum intensiorem: & ob plurimum deniquè offendiculum sive detrimentum.

DE LOQUELA.

Verbo etiam multifariam offenditur Deus, ut in blasphemiâ, juramento. Nam iurandum non est, nequè per Creatorem, nequè per creaturas ullas, nisi concurrentibus his tribus, veritate, necessitate, ac reverentiâ. Porro intelligenda est necessitas, non in veritatis cuiuslibet affirmati-

firmatione: sed ejus tantum, quæ circa spirituale, corporale, vel etiam temporale bonum aliquod, momenti est non levis. Reverentiam dicimus, quando assumens divinum nomen, adhibet considerationem, ut Deo Creatori, ac Domino debitus honor tribuatur.

Sciendum est autem, licet juramentum temerè seu vanè factum per Creatorem, sit gravius peccatum, quam per creaturam: difficilius tamen esse, per hanc, quam per illum licitè jurare, servatis debitis circumstantiis, quas diximus, Primo, quia in mentione creaturæ faciendâ per juramentum, non ita excitamur, aut reddimur attenti, ut ex veritate, ac necessitate juremus, sicut nominato rerum omnium Creatore, Secundo, eo quod ad honorem Deo exhibendum cum reverentiâ, longè debilius movemur ex commemoratione creaturæ, quam ipsius Dei Creatoris. Quamobrem jurare per creaturas, perfectis magis conceditur, quam crassioribus sive idiotis. Quandoquidem perfecti ex contemplationis usu assiduo, & illustratione

stratione intellectus, considerant propius,
atque deprehendunt Deum, secundum
essentiam, presentiam, & potentiam
suam, creatura cuilibet inesse: unde ad
præstandam illi debitam in juramento
reverentiam, paratiores sunt aliis qui
eò perfectionis nondum provecti sunt.
Tertiò, quia creaturis ad confirmatio-
nem juramenti crabrius adscitis, pericu-
lum esset idololatria: id quod imper-
fectis magis quam perfectis fuerit ti-
mendum.

Vitandum est insuper verbum otiosum
(inter alia locutionis peccata,) quod
esse intelligitur, quodcumque nec loquen-
ti, nec alteri prodest, nec eo etiam ani-
mo profertur ut afferat utilitatem. Et
converso vero, minimè otiosum cense-
dum est verbum illud, quodcumque ad
animam, vel propriam, vel alienam, aut
ad corporis, aut rei etiam temporalis
commodum pertinet: aut certè ad talis
quidpiam ex dicentis mente dirigitur
etiamsi quis de negotiis loquatur ab in-
stituto suo alienis: ut Religiosus de bel-
lis, vel mercimoniis. Ceterum ex ser-
moni

mone quidem ad finem bonum ordinato meritum contingit: ad malum verò finem, aut futiliter prolatus sermo, generat peccatum.

Sunt & oris peccata, mendacium, falsae testimonia, detractio. Nam detrahendum non est alteri, nec obmurmurandum: revelato enim mortali alicujus peccato, quod publicum non sit, cum mala intentione, vel gravi damno famae alterius, mortale idem peccatum committitur: veniali autem, veniale solum. Ad haec quotiescumque alienum patefacimus vitium vel defectum, nostrum ipsorum vitium, ac defectum simul com-
monstramus. Verumtamen, ubi recta mens est, de proximi delicto licebit loqui bifariam.

Primo, quando publicum est: ut metreticium, vel damnatum in judicio, vel perniciosum: puta, ob errorem publicum, animos conversantium corrumpentem.

Secundo, quoties occultum alicujus crimen indicatur alteri, per cujus subventionem ille relevari à peccato possit:

F

dum-

dummodo rei hujus probabilis aliquantio, vel conjectura afferatur.

Possent inter oris peccata, irrisio, contumelia, & alia id genus adscribi, quæ persequi licebit tradenti Exercitii prout opus esse judicaverit.

DE OPERE.

Propositis ante oculos decem mandata Dei, cum Ecclesiæ præceptis, & jussibus Majorum seu Superiorum, æstimandum est, quidquid fit operis adversus quodlibet eorum, id peccatum esse: leve aut gravius tamen, pro inæquali peccandi modo, & pro diversa peccantis habitudine. Porro reduci ad jussa decimus Superiorum, diplomata seu indata Pontificum, pro infidelium expugnatione, vel Christianorum pace concessa atque promulgari solita: per quæ Confessionem peccatorum, & Eucharistia sanctæ sumptionem, Christi fideles invitantur. Peccat siquidem non leviter, quicumque tam pias Rectorum Ecclesiæ cohortationes sanctionesque, aspernari contemnit, ac transgredi.

CA.